

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Хмельницького

національного університету

Протокол від 29.06 2016 р. № 12

Голова вченої ради

Підпись

М. Є. Скиба

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА. АНГЛІЙСЬКА МОВА)

РІВЕНЬ ВИЦОЇ ОСВІТИ

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ:

014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА
(УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)

ДОДАТКОВА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ:

014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА
(АНГЛІЙСЬКА МОВА)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ:

01 ОСВІТА

ВНЕСЕНО

Кафедра української філології
Протокол від 15 лютого 2016 року № 7

Завідувач кафедри М. М. Торчинський (М. М. Торчинський)

ПРОЕКТНА ГРУПА

Керівник – гарант освітньої програми,
кандидат філологічних наук, доцент
І. В. Приймак I. V. Pryimak

ПОГОДЖЕНО

Вчена рада гуманітарно-педагогічного факультету
Протокол від 17 лютого 2016 р. № 6

Голова вченої ради Л. Л. Станіславова (Л. Л. Станіславова)

Члени групи:

кандидат філологічних наук, доцент,
декан гуманітарно-педагогічного факультету
Л. Л. Станіславова; L. L. Stanislavova;

доктор філологічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
М. М. Торчинський M. M. Torchin's'kyi

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказ ректора від 30.06.2016 № 106

ВВЕДЕНО У ДІЮ З 01.09. 2016 р.

Навчально-методичний відділ

Завідувач Л. С. Любоминець (Л. С. Любоминець)

Зміни до освітньої програми затверджені Вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 13 від 30 березня 2021 року).

У зв'язку зі зміною рівнів Національної рамки кваліфікацій змінити в освітній програмі рівень Національної рамки кваліфікацій з рівня 7 на рівень 6 відповідно до оновленої 2020 року Постанови Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (внесених Постановою Кабінету міністрів України від 25.06.2020 № 519).

Голова Вченої ради

Скиба М. Є.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Приймак І. В.

<p style="text-align: center;">Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)</p>	
Обов'язковий блок	
<i>Тип диплому та обсяг програми</i>	Диплом бакалавра, 240 кредитів ЄКТС
<i>Вищий навчальний заклад</i>	Хмельницький національний університет
<i>Акредитаційна інституція</i>	Акредитаційна комісія України
<i>Період акредитації</i>	Акредитовано 2014 р. Наступна акредитація 2021 р.
<i>Рівень програми</i>	FQ-ЕНЕА – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень, НРК – 6 рівень
A	Мета програми: формування особистості фахівця, який здатний вирішувати типові професійні завдання щодо організації і здійснення навчально-виховного процесу з української мови і літератури та англійської мови і володіє професійно вагомими якостями особистості вчителя.
B	Загальна характеристика
1	Назва галузі знань та спеціальності 01 – освіта 014 – Середня освіта (Українська мова і література)
2	Фокус програми, спеціалізації Загальна. Акцент на здатності організовувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і літератури та англійської мови.
3	Вид програми Освітньо-професійна
4	Особливості програми Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців з української та англійської філології, що надає право їх викладання у загальноосвітніх навчальних закладах.
C	Складники професійної компетентності
1.	Дослідницька Дослідницькі навички й уміння; здатність до навчання; креативність; виявлення стану і можливостей поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах; визначення індивідуальних особливостей його учасників; наукові і науково-педагогічні дослідження у галузях філології і методик викладання філологічних дисциплін.
2.	Контрольна Турбота про якість; готовність здійснювати перевірку реального педагогічного процесу відповідно до схвалених планів, норм і вимог, інструкцій та рішень; здатність спілкуватися з експертами з інших галузей; уміння застосовувати знання на практиці; володіння різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури та англійської філології; уміння організовувати різні види перевірки знань, уміння і навичок суб'єктів навчально-виховного процесу; розробка системи діагностування творчих задатків.
3.	Культурологічна Базові загальні знання; розуміння культури і звичаїв інших країн; здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; знання кращих творів вітчизняної і світової літератури.
4.	Організаційна Здатність до організації і планування; пристосування до нових ситуацій; готовність розробляти системи заходів для забезпечення належного освітнього середовища, відповідно до норм безпеки життєдіяльності, ергономіки та сучасних технологій отримання знань; організація різних форм і способів навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які певним чином стосуються філології і педагогіки.
5.	Проектувальна Планування та управління проектами; здатність до аналізу і синтезу; готовність забезпечувати навчально-виховний процес відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами; готовність на основі аналізу здійснювати прогнозування основних показників, що характеризують розвиток педагогічної системи; перспективне планування потреб у навчальній, навально-методичній, науковій чи художній літературі.

6.	Професіональна	Поєднання розуміння, сприйнятливості і знань; здатність планувати зміни для уdosконалення систем; розроблення нових систем; засвоєння основ базових знань із професії; формування професійних якостей учителя-філолога.
7.	Соціально-особистісна	Моральне і фізичне вдосконалення своєї особистості в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища; здатність до критики і самокритики; взаємодія; етичні зобов'язання; лідерські якості; ініціативність; бажання досягти успіху; досконале усне і писемне спілкування рідною мовою; знання другої мови.
8.	Технічна	Елементарні комп'ютерні навички; здатність і готовність застосовувати технічні методи та засоби у навчально-виховній діяльності.
9.	Технологічна	Навички управління інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо).
10.	Управлінська	Управління процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня; прийняття рішень; міжособистісні навички і вміння; керівництво методичними об'єднаннями філологів або класних керівників.
D	Результати навчання за складниками професійної компетентності	
1.	Дослідницька	<p>РН Д1. Аналізувати стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.</p> <p>РН Д2. Організовувати наукові і науково-педагогічні дослідження у галузях філології і методик викладання філологічних дисциплін.</p>
2.	Контрольна	<p>РН Ко1. Здатний здійснювати перевірку реального педагогічного процесу відповідно до схвалених планів, норм і вимог, інструкцій та рішень.</p> <p>РН Ко2. Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури та англійської мови.</p>
3.	Культурологічна	<p>– РН Ку1. Бути готовим уdosконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень.</p> <p>– РН Ку2. Знати кращі твори вітчизняної і світової літератури.</p>
4.	Організаційна	<p>РН О1. Уміти розробляти систему заходів для забезпечення належного освітнього середовища, відповідно до норм безпеки життєдіяльності, ергономіки та сучасних технологій отримання знань.</p> <p>РН О2. Організовувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які певним чином стосуються філології чи педагогіки.</p>
5.	Проектувальна	<p>РН Пе1. Здатний забезпечувати навчально-виховний процес відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.</p> <p>РН Пе2. Організовувати перспективне планування потреб у навчальній, навчально-методичній, науковій чи художній літературі.</p>
6.	Професіональна	<p>– РН По1. Мати міцні знання з базових професійних дисциплін.</p> <p>– РН По2. Володіти професійними якостями учителя-філолога.</p>
7.	Соціально-особистісна	<p>– РН Со1. Здійснювати моральне і фізичне вдосконалення своєї особистості в умовах сучасного соціокультурного середовища.</p> <p>– РН Со2. Здатний досконало спілкуватися в усній і писемній формі рідною та іноземними мовами.</p>
8.	Технічна	<p>– РН Ті1. Володіти елементарними комп'ютерними навичками.</p> <p>– РН Ті2. Уміти застосовувати технічні методи та засоби у навчально-виховній діяльності.</p>
9	Технологічна	– РН Тe1. Володіти навичками управління інформацією.

		– РН Тe2. Здатний здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо).
10.	Управлінська	РН У1. Здатний управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня. РН У2. Уміти керувати методичними об'єднаннями філологів або класних керівників.

E Перелік навчальних дисциплін та їхні анотації (анотації дисциплін – див. Додаток А)

Обов'язкові дисципліни		Кредити ЄКТС	Семестр
Перший рік			
O1	Сучасний літературний процес	3	1
O2	Усна народна творчість	3	2
O3	Вступ до мовознавства	4	1
O4	Вступ до літературознавства	4	1
O5	Старослов'янська мова	3	2
O6	Практичний курс української мови	4	1
O7	Історія української літератури	4	2
O8	Сучасна українська літературна мова	4	2
O9	Практичний курс англійської мови	11	1-2
O10	Історія зарубіжної літератури	6	1-2
O11	Практична фонетика англійської мови	6	1-2
O12	Практична граматика англійської мови	6	1-2
O13	Фольклорна практика	2	2
Другий рік			
O7	Історія української літератури	8	3-4
O8	Сучасна українська літературна мова	8	3-4
O9	Практичний курс англійської мови	10	3-4
O10	Історія зарубіжної літератури	6	3-4
O12	Практична граматика англійської мови	4	3
O14	Українська діалектологія	3	4
O15	Історична граматика української мови	4	3
O16	Діалектологічна практика	2	4
Третій рік			
O7	Історія української літератури	8	5-6
O8	Сучасна українська літературна мова	8	5-6
O9	Практичний курс англійської мови	8	5-6
O10	Історія зарубіжної літератури	8	5-6
O17	Безпека життєдіяльності	3	5
O18	Методика навчання української літератури	4	6
Четвертий рік			
O7	Історія української літератури	4	7
O8	Сучасна українська літературна мова	7	7-8
O9	Практичний курс англійської мови	10	7-8
O19	Методика навчання української мови	4	7
O20	Курсова робота з української мови та методики її навчання	1	8
O21	Курсова робота з української літератури та методики її навчання	1	7
O15	Педагогічна практика	6	8
O16	Атестаційний іспит з основної спеціальності	1	8
O16	Атестаційний іспит з додаткової спеціальності	1	8
РАЗОМ		179	

Вибіркові дисципліни	Кредити ЄКТС
Вибіркові дисципліни третього семестру	6
Вибіркові дисципліни четвертого семестру	9
Вибіркові дисципліни п'ятого семестру	10
Вибіркові дисципліни шостого семестру	11
Вибіркові дисципліни сьомого семестру	12
Вибіркові дисципліни восьмого семестру	13
РАЗОМ	61

F	Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами (модулями) і результатами навчання (компетентностями) (див. Додаток Б)
G	Форми організації та технології навчання За домінуючими методами та способами навчання: пасивні (<i>пояснювально-ілюстративні</i>); активні (<i>проблемні, ігрові, інтерактивні, саморозвиваючі</i>). За організаційними формами: <i>колективне, індивідуальне та інтегративне навчання</i> . За орієнтацією педагогічної взаємодії: <i>позиційне та контекстне навчання, технологія співпраці</i> .
H	Форми та методи оцінювання результатів навчання <i>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 4-балльною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «незараховано») системами.</i> <i>Види контролю:</i> поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. <i>Форми контролю:</i> усне та письмове опитування, диктант, тестування, захист курсових робіт, звіт із практики, наукова і творча робота, атестаційний іспит.

Рекомендований блок

J	Вимоги до вступу та продовження навчання Атестат про середню освіту. Диплом молодшого бакалавра. Вступні іспити з української мови і літератури, англійської мови, історії України, географії чи біології. Решта вимог визначаються правилами прийому на освітньо-професійну програму.
K	Вимоги до випускників Високі навчальні досягнення (загальний рейтинг студентів). Бажання отримати високий рівень професійної підготовки. Здатність бути успішним в умовах конкурентного середовища. Цікавість до педагогічної кар'єри.
L	Підтримка студентів (система тьюторства, гранти тощо) Система кураторства академічних груп, програми обміну та академічної мобільності студентів.
	М Соціально-економічне та інформаційно-технічне забезпечення освітнього процесу Стипендіальне забезпечення, забезпечення гуртожитком, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у вирішенні проблемних ситуацій. Програма підтримки студентів з особливими потребами, медичні та консультаційні послуги, профорієнтаційні послуги.

Інформаційний пакет спеціальності

Бібліотека: – ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання он-лайн-ресурсів, міжбібліотечні позики, відеотека; – продовження терміну позики та бронювання книг он-лайн; – доступ до електронних журналів; – доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; – доступ до електронного навчального середовища Moodle;
--

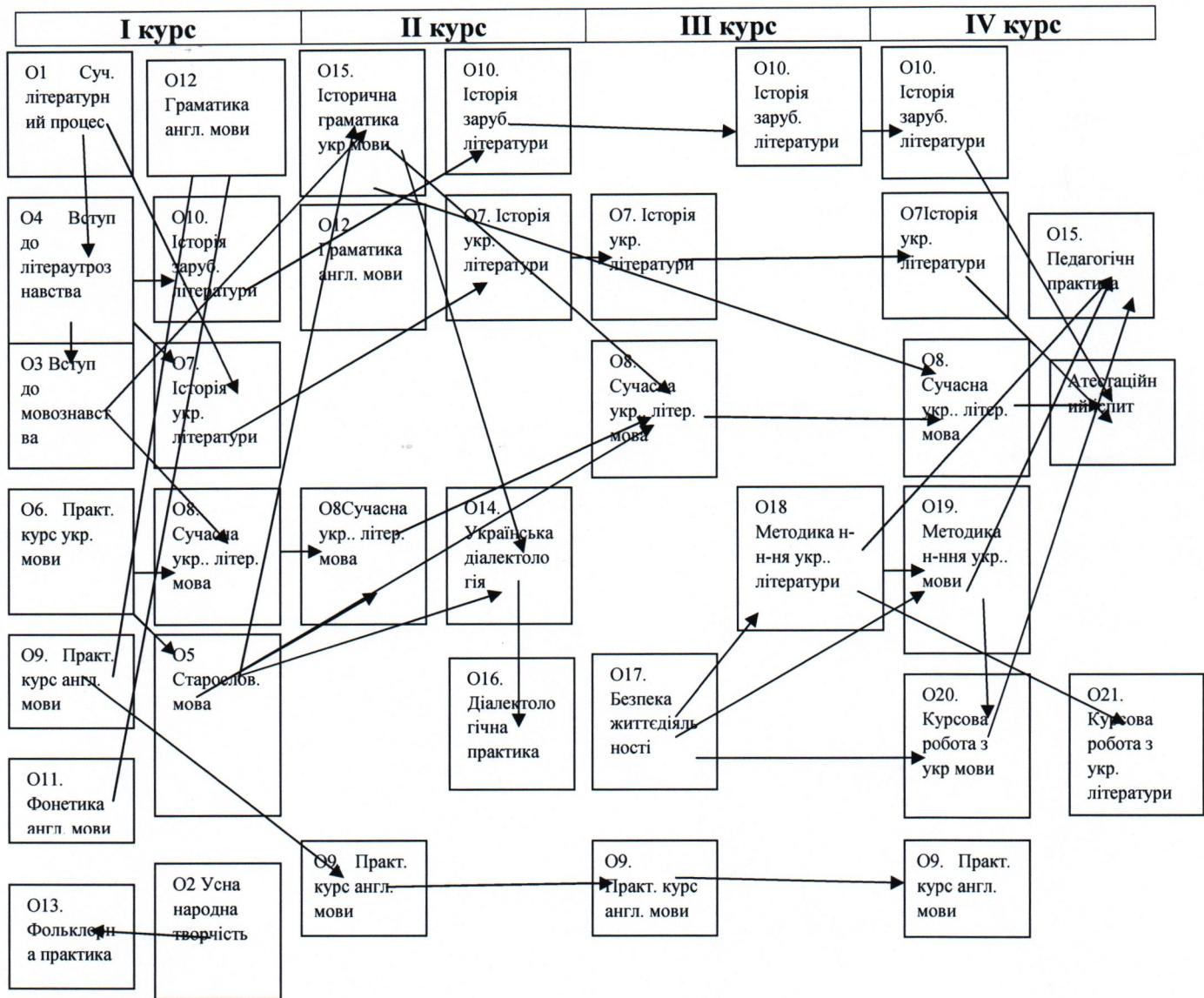
	– технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу.			
	Академічна підтримка – консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних траєкторій.			
M	Працевлаштування та продовження освіти			
1	Працевлаштування	вчитель української мови і літератури, зарубіжної літератури загальноосвітнього навчального закладу; вчитель англійської мови загальноосвітнього навчального закладу; філолог; вихователь позашкільних навчальних закладів; працівник медіа-агентств, літературний працівник; керівник освітніх, виховних та медійних структур.		
2	Продовження освіти	Можливість навчання за програмою другого циклу FQ-ЕНЕА, 7 рівня EQFLLL та 7 рівня НРК		
N	Механізм внутрішнього забезпечення якості освіти			
Моніторинг та оцінювання якості викладання, навчання, системи оцінювання навчальних досягнень, навчальних планів та освітніх стандартів:				
<ul style="list-style-type: none"> – анкетування студентів щодо якості навчальних дисциплін; – щорічні звіти з моніторингу (включаючи огляди навчальних досягнень студентів); – періодичне оновлення освітньої програми; – програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу; – щорічне рейтингове оцінювання професорсько-викладацького складу; – періодичні аудиторські перевірки університету Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти; – простий моніторинг прогресу студентів; – перевірка проведення підсумкового контролю спеціальними комісіями; – повторне оцінювання щонайменше 80 % робіт; – моніторинг статистики працевлаштування випускників. 				
Комісії, відповідальні за моніторинг та оцінювання якості навчання:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Комісія методичної ради факультету з питань якості освітнього процесу. 2. Постійна комісія вченої ради університету із забезпечення якості вищої освіти. 3. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. 				
Забезпечення зворотного зв'язку студентів щодо якості викладання та їх навчального досвіду:				
<ul style="list-style-type: none"> – відповідальні особи кафедр по роботі з випускниками; – оцінювання якості викладання навчальних дисциплін студентами; – вихідне анкетування щодо якості програми; – неформальні зустрічі та соціальні контакти зі студентами; – участь студентів у проектованні змісту освітніх програм. 				
Пріоритети підвищення кваліфікації викладацького складу:				
<ul style="list-style-type: none"> – використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі; – стажування за кордоном та співпраця із зарубіжними вищими навчальними закладами; – система рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу; – участь у міжнародних методичних і наукових семінарах, конференціях, симпозіумах; – висвітлення наукових і методичних результатів та досягнень у фахових та міжнародних науковометрических виданнях; – навчання в аспірантурі та докторантурі; – відповідність рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам; – установлення мінімальних вимог до наукових здобутків кандидатів на посади викладачів; – наставництво молодих викладачів та викладачів-стажерів. 				
P	Індикатори якості освітньої програми			
<ul style="list-style-type: none"> – показник відрахування студентів за період навчання за програмою; 				

- відгуки незалежних внутрішніх і зовнішніх експертів щодо якості програми;
- рівень сформованості професійної компетентності і важливих якостей особистості;
- показник працевлаштування випускників за фахом;
- акредитація освітньої програми незалежною міжнародною агенцією.

При створенні цієї програми були використанні такі джерела:

1. Закон України «Про вищу освіту» та інші нормативно-правові документи України в галузі вищої освіти.
2. Міжнародні документи, освітні програми зарубіжних університетів.
3. Стандартизовані описи предметних галузей вищої освіти у сфері філології.
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації Академії педагогічних наук України / В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Ращевич, Ж.В. Таланова / за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ “Пріорітети”», 2014. – 108 с.
5. Стратегія розвитку Хмельницького національного університету.
6. Тимчасове положення про освітні програми підготовки фахівців різних ступенів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті

Структурно-логічна схема освітньої програми

СУЧАСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Перший
Кредити ЕКТС	3
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти цілісно сприймати сучасний літературний процес у розвитку жанрів, стилів, тематики й літературних течій; здійснювати аналіз художніх текстів, як цілісний, так і в аспекті окремих літературознавчих категорій; оцінювати творчість сучасних письменників у контексті розвитку літератури; опрацюувати й сприймати різні літературно-критичні огляди сучасної літератури; висловлювати власну думку з приводу прочитаного; володіти понятійно-категоріальним апаратом літературознавчої науки та основами історико-порівняльного аналізу художнього твору.

Зміст навчальної дисципліни. Сучасний український літературний процес: хронологічна характеристика, течії, імена, угрупповання, риси, особливості розвитку. Періоди розвитку сучасної української літератури. Специфіка постмодернізму на національному ґрунті.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 17 год., практичні заняття – 17 год., самостійна робота – 56 год.; разом – 90 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розвопід, бесіда, пояснення); практичні (дискусії, навчальні ігри, case study (метод практичних ситуацій)); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів)

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, письмове опитування (тестування), самоконтроль

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

- Харчук Р. Сучасна українська проза: постмодерний період / Р. Харчук. – К., 2008. – 322 с.
- Даниленко В. Лісоруб у пустелі: письменник і літературний процес / В. Даниленко. – К., 2008. – 233 с.
- Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
- Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
- Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач: канд. філол. наук, доцент Приймак І. В.

УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кредити ЕКТС	3
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти аналізувати твори усної народної творчості з погляду їх жанрового, тематичного, видового різноманіття; аналізувати специфіку народної творчості; пояснювати символіку та міфологічні образи у творах фольклору; розрізняти цикли і жанри обрядової і необрядової народної творчості; володіти необхідними знаннями про найдавніші види і жанри народної творчості, які стали основою для подальшого розвитку літератури; навичками аналізувати твори фольклору та класифікувати їх.

Зміст навчальної дисципліни. Фольклор та фольклористика. Магія та міфологія праслов'ян. Календарно-обрядова творчість. Родинно-обрядова творчість. Український народний епос. Героїчний епос: думи, билини, історичні пісні. Українські народні балади та ліричні пісні. Український народний

епос. Казкова проза. Історична проза. Народна пареміографія. Дитячий фольклор. Методика збирання й аналізу фольклорних творів.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 18 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 54 год.; разом – 90 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія), практичні (літературний диктант, аналіз тексту, аналіз-інтерпретація тексту, літературна дискусія, дебати, декламація, рольова гра), наочні (карти, таблиці, схеми, аудіо- та відеоматеріали; показ слайдів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, письмова робота, тестування, аналіз-інтерпретація тексту.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1.Лановик З. Українська усна народна творчість / З. Лановик, М. Лановик. – К.: Знання-Прес, 2003. – 591 с.

2.Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: у 2 томах / О. Воропай. – К.: Оберіг, 1991.

3.Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

4.Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.

5.Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач:ст. викладач Терещенко Л. В.

ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Перший
Кредити ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:вмітидоцільно використовувати лінгвістичну термінологію у процесі наукової роботи, формулювати власну думку щодо питань розвитку мови, аналізувати та узагальнювати мовні явища, записувати тексти різними транскрипціями, робити фонетичний аналіз слова, розрізняти слово і поняття, визначати граматичне значення слова, способи та засоби його вираження, визначати денотативне і конотативні значення слова, робити аналізувати мовні одиниці, розрізняти функціональні стилі мови, застосовувати норми сучасної української літературної мови у практиці мовленнєвої діяльності; володіти знаннями про сутність мови і її природу, структуру мови, теорії походження мови та закономірності розвитку мов. виникнення і розвиток письма, класифікації мов світу, зв'язок мовознавства з іншими науками, методологію мовознавства, системний характер будови мови, практичне значення мовознавства.

Зміст навчальної дисципліни. Загальні питання мовознавства. Методи лінгвістичних досліджень. Мовознавство в системі наук. Системний характер будови мови. Природа, сутність, функції та будова мови. Походження і розвиток мови. Мови світу та їх класифікації.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 34 год., практичні заняття – 17 год., самостійна робота – 69 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Форми оцінювання результатів навчання: усне та письмове опитування, тестування, реферат, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1.Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : Короткий нарис / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 2006. – 143 с.

2.Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства / Ю. О. Карпенко. – К.; Одеса, 2007. – 280 с.

3.Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 2008. – 368 с.

4.Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

5.Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.

6.Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач: канд. фіол. наук, доцент Торчинська Н. М.

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Перший
Кредити ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти правильно використовувати основні поняття та терміни літературознавства; окремих літературознавчих категорій; узагальнювати та деталізувати проблеми розвитку літературного процесу; володіти знаннями про походження, сутність літературної творчості як особливої форми діяльності людей; функції літературно-художнього твору; характеристику змісту і форми літературного твору; закономірності історичного розвитку родів, видів і жанрів літератури, а також розвитку літературного процесу.

Зміст навчальної дисципліни. Літературознавство як наука. Історичний розвиток літературознавства. Література як мистецтво. Літературно-художній образ. Літературно-художній твір. Мова художньої літератури. Основи віршування. Роди й жанри літератури. Літературний процес.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 34 год., практичні заняття – 17 год., самостійна робота – 69 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Форми оцінювання результатів навчання: усне та письмове опитування, тестування, реферат, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості / П. В. Білоус. – Житомир: Рута, 2009. – 322 с.

2. Літературознавча енциклопедія: у двох томах / автор-укладач Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.

3. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства / А. Ткаченко. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 395 с.

4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

5. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.

6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач: канд. фіол. наук, доцент Станіславова Л. Л.

СТАРОСЛОВ'ЯНСЬКА МОВА

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий
Кредити ЄКТС	3
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти читати тексти старослов'янською мовою; аналізувати фонетичні явища, відображені у пам'ятках старослов'янської мови; характеризувати голосні і приголосні звуки старослов'янської мови; визначати граматичні категорії частин мови, їх граматичне значення; відмінювати повнозначні частини мови; давати історичний коментар до походження відмінкових закінчень іменних частин мови, аналізувати фонетичні процеси в них; здійснювати синтаксичний аналіз простого і складного речень; володіти знаннями про історичні умови виникнення та розвитку слов'янської писемності; історію виникнення старослов'янських азбук; букв старослов'янських азбук, їх звукове та числове значення, діакритичні знаки; основні відомості з історії розробки старослов'янської мови; періодизацію розвитку фонетичної системи старослов'янської мови; звукову систему старослов'янської мови; походження і розвиток звуків старослов'янської мови у порівняльно-історичному аспекті; морфологічні засоби старослов'янської мови; класи слів і їх

граматичні категорії; розвиток граматичних значень і граматичних категорій різних частин старослов'янської мови; особливості синтаксичної системи старослов'янської мови.

Зміст навчальної дисципліни. Праслов'янська мова. Історія виникнення старослов'янської мови. Історія наукового вивчення старослов'янської мови. Старослов'янські азбуки: глаголиця і кирилиця, їх особливості. Пам'ятки старослов'янської писемності. Система голосних і приголосних звуків старослов'янської мови другої половини IX ст. Загальна характеристика морфологічної системи старослов'янської мови. Іменник у старослов'янській мові. Займенник у старослов'янській мові. Прикметник у старослов'янській мові. Лічильні слова. Загальна характеристика дієслівної системи старослов'янської мови. Просте речення, його основні види. Загальна характеристика складних речень у старослов'янській мові.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 18 год., практичні заняття – 36 год., самостійна робота – 36 год.; разом – 90 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, пояснення тощо), практичні (вправи, тести тощо), наочні методи (слайди тощо).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмове опитування, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1. Белей Л. Старослов'янсько-український словник / Л. Белей, О. Белей. – Львів: Свічадо, 2001. – 332 с.

2. Леута О. І. Старослов'янська мова / О. І. Леута. – К.: Вища школа, 2001. – 255 с.

3. Царалунга І. Б. Старослов'янська мова / І. Б. Царалунга. – Львів: Новий світ, 2007. – 108 с.

4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

5. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.

6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач: канд. філол. наук, доцент Царалунга І. Б.

ПРАКТИЧНИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Перший
Кредити ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: умітишивидко знаходити орфограми й пунктуограми в тексті; чітко формулювати правила, що пояснюють написання орфограм чи пунктуограм; самостійно перевіряти письмові роботи власні та роботи колег; користуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою; вільно висловлюватись з дотриманням граматико-орфоепічних норм української літературної мови; правильно використовувати мовні засоби, що відображають специфіку різних функціональних стилів; володіти знаннями про основні теоретичні положення про принципи українського правопису, історію українського правопису, дискусійні питання правописних комісій; орфографічні, пунктуаційні та граматико-орфоепічні норми української літературної мови; усі лінгвістичні поняття і терміни, які вживаються у «Практикумі» і будуть потрібні для свідомого сприйняття наступних лінгвістичних дисциплін; види орфограм та пунктуограм, їх визначення; граматичні й стилістичні норми української літературної мови.

Зміст навчальної дисципліни. Принципи орфографії і пунктуації української мови. Апостроф і м'який знак. Написання слів разом, окремо і через дефіс. Вживання великої букв. Правопис префіксів і суфіксів. Евфонія. Правопис іменних і дієслівних форм. Розділові знаки у простому реченні. Розділові знаки у складному реченні.

Запланована навчальна діяльність: практичні заняття – 51 год., самостійна робота – 69 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Форми оцінювання результатів навчання: усне та письмове опитування, диктанти, тестування, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1. Українська мова: Практикум / О. М. Пазяк, О. А. Сербенська, М. І. Фундуй, Л. Ю. Шевченко. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.
  2. Український правопис. – К.: Наукова думка, 2011. – 240 с.
  3. Фурдуй М. І. Українська мова. Практикум з правопису / М. І. Фурдуй. – К.: Либідь, 2003. – 272 с.
  4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
  5. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
  6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.
- Викладач:** ст. викладач Терещенко Л. В.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Перший-сومий
Кредити ЄКТС	24
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти зіставляти історичні факти з реаліями літературно-мистецького процесу; оперувати літературознавчими, філософськими категоріями і поняттями у процесі дослідження української літератури та аналізу художнього тексту; аналізувати твори у їх взаємозв'язку з іншими жанрово-тематичними групами української і зарубіжної літератури; давати об'єктивну оцінку художньому творові з точки зору його естетичної цінності, оригінальності, новизни, актуальності; розглядати літературні явища і процеси у конкретному історико-літературному контексті, у діахронній та синхронній порівняльності; вміти впроваджувати технологію рольової гри та літературної дискусії у процесі професійної діяльності; здійснювати історико-літературний та художній аналіз творів; визначати відповідність літератури певного періоду і характерних рис відповідної історичної епохи; вільно орієнтуватися у літературно-критичних джерелах; володіти літературознавчим, філософським категоріальним апаратом; концептуальними положеннями історії української літератури як історії національної духовності; зasadами художньо-мистецьких стилів, шкіл, напрямів; методами і прийомами аналізу-інтерпретації художнього тексту; основами літературної творчості; технологією європеїзації соціокультурного простору України.

Зміст навчальної дисципліни. Історія української літератури як наука. Література Київської Русі Х–ХІІІ ст. Література ХІV – першої половини ХVI ст. Література другої половини ХVI ст. – кінця XVII ст. Література XVIII ст. Становлення та розвиток романтизму, реалізму та модернізму на ґрунті національного письменства. Літературно-мистецький процес доби Українського Відродження початку ХХ століття. Соцреалізм 40-х рр. Догматична уніфікація літературно-мистецького життя в Україні. Література Західної України та діаспори. Ідейно-естетичні пошуки українського письменства у 50–60-ті рр. ХХ ст. Зміна ідейно-естетичних векторів в українській літературі у 70–80-ті рр. Домінанти європейської поетичної традиції у мистецькому світогляді поетів 70-х рр. Нові ідеї в художньому мисленні українських прозаїків у II. пол. ХХ ст. Падіння кон'юнктурного ідеологічного соцреалізму на рубежі 80–90-х рр. Літературний процес та модерне літературознавство кінця XIX – поч. ХХІ ст. Проблема новітньої української літератури.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 105 год., практичні заняття – 157 год., самостійна робота – 458 год.; разом – 720 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, літературна дискусія), практичні (літературний диктант, генетично-біографічний метод, аналіз тексту, аналіз-інтерпретація тексту, літературна дискусія, дебати, декламація, написання оригінальних художніх творів, рольова гра), наочні (карти, таблиці, схеми, аудіо- та відеоматеріали; показ слайдів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, письмова робота, тестування, аналіз-інтерпретація тексту, літературно-художня творча робота, науково-дослідна робота.

Вид семестрового контролю: іспити (2, 3, 4, 5, 7 семестри), залік (6 семестр), курсова робота (7 семестр).

Навчальні ресурси:

1. Агеєва В. Апологія модерну : обрис віку : статті та есеї / В. Агеєва. – К. : Грані-Т, 2011. – 408 с.
2. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження : Антологія 1917–1933 : Поезія – проза, драма – есей / упорядкув., передм., післям. Ю. Лавріненка. – К. : Смолоскип, 2008. – 976 с.

- 3.Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. – К., 2000. – 632 с.
 4.Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
 5.Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
 6.Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.
- Викладачі:**канд. філол. наук, доцент Приймак І. В., канд. філол. наук, ст. викладач Олійник Л. В.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Другий-восьмий
Кредити ЕКТС	27
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:умітихарактеризувати природу мовних звуків і дати їх класифікацію; відтворювати звуки мови у письмовій формі; пояснювати зміни звуків у мовному потоці; аналізувати слова і фразеологізми; виконувати морфемний, словотвірний і морфологічний розбір слів; виділяти морфеми у слові; розрізняти частини мови; характеризувати словосполучення і речення; графічно зображати синтаксичні одиниці різних рівнів складності; володіти знаннями про різноманітні звукові зміни, що відбуваються у мовленні; смислову функцію інших одиниць – наголосу й інтонації; лексику і фразеологію української мови; будову слова і словотвір; морфологію української мови; синтаксис словосполучення і речення.

Зміст навчальної дисципліни. Фонетика і фонологія. Силабістика. Акцентологія. Лексикологія і фразеологія. Морфеміка і словотвір. Морфологія. Синтаксис.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 131 год., практичні заняття – 235 год., самостійна робота – 444 год.; разом – 810 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди), робота у групі.

Форми оцінювання результатів навчання: усне та письмове опитування, тестування, робота з вправами, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспити (2, 3, 4, 5, 8 семестри), заліки (6, 7 семестри), курсова робота (8 семестр).

Навчальні ресурси:

- 1.Караман С. О. Сучасна українська літературна мова / С. О. Караман, О. С. Караман, М. Я. Плющ. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 560 с.
  - 2.Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія / М. Я. Плющ. – К. : Слово, 2010. – 327 с.
  - 3.Сучасна українська літературна мова / М. Я. Плющ, С.П.Бевзенко, Н.Я.Грипас та ін. – К. : Вища школа, 2004. – 430 с.
  - 4.Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева. – К.: Знання, 2010. – 376 с.
  - 5.Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
  - 6.Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
  - 7.Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.
- Викладачі:** канд. філол. наук, доц. Торчинська Н. М., ст. викладач Терещенко Л. В., д-р філол. наук, професор Торчинський М. М.

ПРАКТИЧНИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Перший-восьмий
Кредити ЕКТС	39
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти ефективно здійснювати усну та письмову комунікацію англійською мовою у межах опрацьованого лексичного матеріалу, зокрема в умовах професійно-педагогічного спілкування, вільно робити усні 3-5 хвилинні повідомлення із засвоєної тематики, ґрутовно обстоювати власну точку зору; в усній та письмовій формі передавати зміст прочитаного тексту, застосовуючи вивчені структурні елементи мовлення; розуміти на слух (як безпосередньо, так і в звукозаписі) англійське мовлення в межах опрацьованого лексичного і граматичного матеріалу; складати план, конспектувати прослуханий чи прочитаний текст; перекладати з української мови англійською речення, побудовані на вивченому матеріалі; писати есе, реферативні доповіді, стислі перекази, короткі оповідання, критичні огляди, відгуки обсягом до 5 сторінок на теми, передбачені програмою, використовуючи засвоєний лексичний та граматичний матеріал; володіти лексичним матеріалом, необхідним для вільного усного і писемного спілкування за тематикою, передбаченою навчальною програмою; орфографічними, граматичними та фонетичними навичками для побудови зв'язного та вірного писемного та усного мовлення.

Зміст навчальної дисципліни. Знайомство. Сім'я. Стосунки у сім'ї. Зовнішність людини. Характер людини. Почуття та емоції. Житло. Їжа. Національна кухня. Освіта у Великій Британії, США, Україні. Міста Великої Британії, США, України. Проблеми мегаполісів. Погодні умови. Прогноз погоди. Клімат. Глобальні екологічні проблеми. Одяг і взуття. Мода і стиль. Тваринний світ. Рослинний світ. Сільське життя. Театр, кіно. Подорож. Аеропорт. Готель. Здоров'я людини. Державний устрій Великої Британії, США, України. Виборча система Великої Британії, США, України. Злочини і покарання, смертна кара. Засоби масової інформації. Преса у Великій Британії, США, Україні. Телебачення та мережа Інтернет. Суспільство споживачів. Маркетинг, реклама. Навчання та виховання. Професія вчителя. Педагогічна практика. Взаємодія учнів і вчителів.

Запланована навчальна діяльність: практичні заняття – 736 год., самостійна робота – 434 год.; разом – 1170 год.

Форми (методи) навчання: словесні(бесіда, пояснення з елементами проблемності), практичні (комунікативний метод, метод рольових ігор, проектний), наочні (показ відео та презентаційних матеріалів).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, написання есе, реферування.

Вид семестрового контролю: іспит (3, 6, 8 семестри), диференційований залік (2, 5 семестри), залік (1, 4, 7 семестри).

Навчальні ресурси:

1. Черноватий Л. М. Практичний курс англійської мови / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2008. – Частина 3. – 520 с.
2. Черноватий Л. М. Практичний курс англійської мови / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2008. – Частина 4. – 608 с.
3. Master your English (Практичний курс англійської мови) / Н. М. Бідюк, Г. О. Лисак, О. В. Орловська, О. В. Матушак. – Хмельницький, 2013. – 254 с.
4. Practise your English (Практичний курс англійської мови) / Н. М. Бідюк, М. В. Горошко, Л. А. Ніколайчук та ін. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 478 с.

Викладач: канд. пед. наук, доцент Мартинюк О. В.

УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Четвертий
Кредити ЕКТС	3
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти диференціювати діалектні явища за мовними та територіальними ознаками; збирати діалектний матеріал і аналізувати його відповідно до нормативних вимог; проводити польові дослідження з метою збереження мовленнєвих особливостей української мови; знатисутність діалектології як науки про територіальні та соціальні діалекти; історію діалектологічних студій України; основні діалектологічні терміни і поняття; відмінності між діалектами

та літературною мовою; основні фонетичні, лексичні та граматичні особливості діалектів; територіальні різновиди діалектів української мови; теоретичні основи проведення діалектологічних досліджень.

Зміст навчальної дисципліни. Діалектологія як розділ лінгвістики. Типологія діалектних явищ в українській мові. Лексична система української діалектної мови. Морфологія української діалектної мови. Синтаксис української діалектної мови. Теорія і практика діалектологічних досліджень.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 18 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 54 год.; разом – 90 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розвідь, бесіда), наочні (таблиці, слайди, карти), робота у групі.

Форми оцінювання результатів навчання: усне та письмове опитування, тестування, реферат, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1.Бевзенко С. П. Українська діалектологія / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1980. – 246 с.

2.Бичко З. М. Діалекти української мови / З. М. Бичко // Етнографія України. – Львів : Світ, 1994. – С. 159 – 168.

3.Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори / І. Г. Матвіяс. – К., 1990. – 163 с.

4.Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

5.Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.

6.Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.

Викладач: канд. фіол. наук, доцент Торчинська Н. М.

ІСТОРИЧНА ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Третій
Кредити ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти читати тексти староукраїнською мовою; аналізувати фонетичні явища, відображені у староукраїнських пам'ятках; давати історичне коментування сучасного стану української мови; аналізувати будову слова, розрізняти засоби словотворення слів; визначати граматичні категорії частин мови, граматичне значення; робити синтаксичний аналіз простого і складного речення; володіти знаннями про: періодизацію розвитку української мови; історію розробки історичної граматики української мови; фонетичну систему староукраїнської мови на різних етапах її розвитку; лексико-граматичні класи слів і їх граматичні категорії в староукраїнській мові; формування граматичних значень і граматичних категорій мовних одиниць різних класів сучасної української мови; особливості синтаксичної системи староукраїнської мови.

Зміст навчальної дисципліни. Предмет, завдання, значення курсу. Основні джерела історичного вивчення української мови. Звукова система української мови до серед. XI ст. Характеристика звукової системи голосних давньоукраїнської мови X – початку XI ст. Основні зміни цієї системи в XI–XIV ст. Пізніші фонетичні зміни (XIV–XVIII ст.). Загальна характеристика морфологічної системи староукраїнської мови. Основні граматичні категорії іменника в історичному висвітленні. Історія особових займенників української мови. Неособові займенники та історія їх форм. Прикметник як частина мови. Значення, будова, відмінювання числівників в історичному висвітленні. Історія сучасних груп прислівників української мови. Історія службових частин мови та вигуку. Історія основних граматичних категорій дієслова. Способи вираження підмета і присудка в українській мові на різних етапах її історичного розвитку. Конструкції з подвійними відмінками. Зворот «давальний самостійний». Просте і складне речення.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 17 год., практичні заняття – 34 год., самостійна робота – 69 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розвідь, пояснення тощо), практичні (вправи, тести тощо), наочні методи (слайди тощо).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмове опитування, домашнє завдання, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1. Жовтобрюх М. А. Історична граматика української мови / М. А. Жовтобрюх, О. Т. Волох, С. П. Самійленко, І. І. Слинько. – К.: Вища школа, 1980. – 320 с.
2. Царалунга І. Б. Історична граматика української мови / І. Б. Царалунга. – Хмельницький, 2012. – 134 с.
3. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
4. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
5. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач: канд. філол. наук, доцент Царалунга І. Б.

БЕЗПЕКА ЖИТТЕДІЯЛЬНОСТІ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	П'ятий
Кредити ЕКТС	3
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти практично здійснювати заходи щодо підвищення безпеки і екологічності технічних засобів і технологічних процесів; здійснювати заходи щодо самозахисту і захисту виробничого персоналу, населення від наслідків аварій, катастроф, стихійного ліха; оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку і обстановку, яка може виникнути під час стихійного ліха та аварії, приймати відповідні рішення; володіти основами законодавства безпеки життєдіяльності; організацією служби охорони праці на промислових підприємствах; методами виявлення потенційних виробничих небезпек та шкідливостей; методами дослідження та аналізу причин виробничого травматизму та професійних захворювань; правилами проведення та порядком розслідування виробничих нещасних випадків, методами надання першої допомоги; принципами нормування санітарно-технічних нормативів виробничих умов; системою підготовки працюючих безпечним методам праці.

Зміст навчальної дисципліни. Предмет і завдання дисципліни. Виробнича шкідливість, методи захисту людини від її негативного впливу. Аналіз і профілактика профзахворювань та виробничого травматизму. Основи техніки безпеки. Правове і нормативне регулювання охорони праці. Державне управління охороною праці в Україні. Економічні аспекти охорони праці. Запобігання та усунення надзвичайної ситуації на об'єкті. Державні заходи щодо захисту життя людини. Засоби індивідуального захисту людини. Колективні засоби захисту людини. Ліквідація наслідків впливу на людину радіоактивних, хімічних та біологічних речовин. Класифікація надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціально-політичного і воєнного характеру. Негативні фактори в житті людини природного, техногенного, соціально-політичного і воєнного характеру.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 17 год., практичні заняття – 17 год., самостійна робота – 56 год.; разом – 90 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (лабораторні роботи); наочні (ілюстрування навчального матеріалу).

Форми оцінювання результатів навчання: тестування, захист лабораторних робіт, підсумковий контрольний захід.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Безпека життедіяльності / за ред. В. Г. Цапки. – К.: Знання, 2004. – 397 с.
2. Методичні вказівки до лабораторних робіт з охорони та безпеки життедіяльності: у 4-х частинах. – Хмельницький, Технологічний інститут Поділля, 1997–2000.
3. Стеблюк М. І. Цивільна оборона. – К.: Знання, 2004. – 490 с.

4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

5. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.

6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач: д-р техн. наук, професор Калда Г. С.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Сьомий
Кредити ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: уміти створювати конспект навчального заняття; проводити уроки та позакласні заходи з української мови; формувати національно свідому мовну особистість, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами у різних формах мовлення, має належний рівень мовленнєвої компетенції; організовувати різні форми контролю, передбачені у ЗНЗ; володіти концептуальними засадами навчання української мови ЗНЗ; сучасними нормативними документами, що забезпечують цілеспрямоване вивчення курсу; змістом і організацією навчання української мови у ЗНЗ; методикою проведення уроків та позаурочних форм роботи; новітнім технологіями навчання; особливостями засвоєння лінгвістичної теорії, розвитку зв'язного мовлення учнів; шляхами і засобами підвищення кваліфікації філологів, методичною роботою учителя-словесника.

Зміст навчальної дисципліни. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Зміст і організація навчання української мови в освітніх закладах. Теорія і практика сучасного уроку. Технологія навчання української мови. Особливості засвоєння лінгвістичної теорії.. Робота з розвитку зв'язного мовлення учнів. Формування комунікативних здібностей учнів. Позакласна робота з української мови. Методична робота вчителя-словесника.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 34 год., практичні заняття – 17 год., лабораторні заняття 17 год., самостійна робота – 52 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (практичні заняття з використанням інформаційних технологій; метод проектів; метод презентацій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, мультимедійні презентації).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмові завдання, поточний письмовий контроль, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах / за ред. М. Пентилюк. – К., 2005. – 400 с.
2. Методика навчання української мови. Практикум / Н. В. Подлевська. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – 110 с.
3. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська мова. 5-12 класи. – К., 2015. – 132 с.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Викладач: канд. пед. наук, доцент Подлевська Н. В.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тип дисципліни	Нормативна
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова навчання	Українська
Семестр	Шостий
Кредити ЄКТС	4
Форми навчання, для яких читається дисципліна	Денна/заочна/дистанційна

Результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: умітихарактеризувати основні елементи системи та змісту вищої освіти в Україні; аналізувати та ухвалювати рішення щодо критеріїв якості навчання та діагностики знань; ставити і вирішувати завдання з проблем самоактуалізації особистості; обґрунтовувати основні аспекти педагогічного спілкування; володіти концептуальними засадами

навчання української літератури; сучасними нормативними документами, що забезпечують цілеспрямоване вивчення курсу; змістом і організацією навчання української літератури у школі; методикою проведення уроків та позаурочних форм роботи; новітніми технологіями навчання; особливостями засвоєння теорії літератури; шляхами і засобами підвищення кваліфікації філологів, методичною роботою учителя-словесника.

Зміст навчальної дисципліни. Методика викладання літератури як наука. Підручники і посібники з літератури. Методи викладання літератури в школі, засоби навчання. Уроки літератури. Їхні типи, специфіка. Вивчення художнього твору. Аналітико-синтетична робота над текстом. Вивчення творів різних жанрів на уроках української літератури. Особливості вивчення літератури рідного краю. Позакласне читання. Система письмових робіт з літератури. Позакласна і позашкільна робота з літературі. Кабінет літератури, його обладнання і принципи роботи.

Запланована навчальна діяльність: лекції – 36 год., практичні заняття – 18 год., лабораторні заняття – 18 год., самостійна робота – 48 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (практичні заняття з використанням інформаційних технологій; метод проектів; метод презентацій); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, мультимедійні презентації).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмові завдання, поточний письмовий контроль, контрольна робота.

Вид семестрового контролю: іспит.

Навчальні ресурси:

1. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 384 с.
2. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в середній школі / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Житомир: Полісся, 2000. – 163 с.
3. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі / Г. Л. Токмань. – К.: Академія, 2012. – 312 с.
4. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
5. Модуль для дистанційного навчання. Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу

Викладач: канд. пед. наук, доцент Горячок І. В.

Додаток Б. Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами (модулями) і результатами навчання (компетентностями)

Результати навчання Навч. дисципл.	РНД1	РНД2	РНКо1	РНКо2	РНКу1	РНКу2	РНО1	РНО2	РНПе1	РНПе2	РНПо1	РНПо2	РНСо1	РНСо2	РНТи1	РНТи2	РНГе1	РНГе2	РНУ1	РНУ2
O1	+																			
O2	+	+	+																	
O3	+	+																		
O4																				
O5	+																			
O6		+																		
O7																				
O8	+																			
O9																				
O10	+		+																	
O11						+														
O12																				
O13	+		+																	
O14	+		+																	
O15	+																			
O16	+																			
O17	+																			
O18																				
O19																				
O20																				
O21																				